

“Ik ben Jomanda niet”

Bloeiende kastanje naast oorlogsmonument in de Steeg

Bij de bestrijding van ziektes en plagen heb je altijd te maken met ambivalentie: Ga je voor een bestrijdingswijze die wetenschappelijk gezien voor 100 procent bewezen is, of kies je een aanpak die gebaseerd is op leren in de praktijk? Aalt van Loo en Wim van Garderen kiezen duidelijk voor het laatste. Het vakblad voor boomverzorging spreekt met hen af onder twee prachtig bloeiende kastanjes naast het oorlogsmonument in De Steeg.

Auteur: Hein van Iersel

Bloem kastanje

Stam kastanje

Zorg dat de vitaliteit van de bomen wordt opgekrikt, zodat ze bestand zijn tegen ziektes en plagen

Van Garderen: "Is een voorbeeld als hier in De Steeg een wetenschappelijk bewijs dat onze aanpak werkt? Nee, natuurlijk niet. Wij zijn praktijkmensen die heel nauw in verbinding staan met andere praktijkmensen. Met proberen en pionieren hebben we een product dat in veel situaties goede resultaten afwerpt. Jij krijgt van mij niet de garantie dat de bomen waar we nu onder staan er over 10 jaar nog staat. Ik weet alleen dat deze bomen een eind zijn opgeknapt. Ons middel zorgt dat de vitaliteit van de bomen wordt opgekrikt, zodat ze beter bestand zijn tegen de aanvallen van ziektes en plagen."

Kroon kastanje

Van Garderen gaat verder: "Ik ben Jomanda niet. Het enige wat wij doen, is de boom weerbaar maken en groeiomstandigheden optimaliseren."

Veel bomen belaagd door meerdere ziekteverwekkers

Volgens van Garderen zijn de ziektes die onze bomen op dit moment bedreigen niet zo nieuw als wij wel eens denken. Van Garderen heeft een schijf gezaagd uit een Engelse kastanje, die 30 jaar geleden al over een ziekte is heen

gegroeid, wat volgens van Garderen alleen maar bloedingziekte kan zijn. Van Garderen: "Ziektes zijn altijd en overal aanwezig, maar door de veranderende omstandigheden kan zich een epidemie ontwikkelen. Ik heb ook al vergelijkbare ziektebeelden bij andere bomen als eiken, elzen en essen gezien. Of het ook bij deze bomen gaat om een aantasting van *Pseudomonas syringae*, de bacterie die kastanjabloedingziekte veroorzaakt, weet ik niet. Volgens de wetenschap gaat het hierbij in een aantal gevallen om phytoftera. Naar mijn persoonlijke mening worden veel bomen belaagd door meerdere ziekteverwekkers."

Wim van Garderen

Aalt van Loo